

Tien kilometer boeken – pfft, weg door Bas Blokker

Als je hem zo ziet, gebruid na zijn vakantie, met zijn poloshirt in de tuinstoel en een sigaartje bij de hand, dan zou je denken dat Hans van Hartevelt niets meer te verlangen heeft. Maar ik zeg één woord – ‘cultuursubsidies’ – en hij schiet overeind. „Ik krijg er nog steeds kippenvel van.”

Twee jaar geleden was Hans van Hartevelt nog de bibliothecaris van het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) in Amsterdam. Hij had een probleem en een spreekverbod. Het probleem was dat de collectie van de bibliotheek moest worden opgedoekt: 10.572 meter aan boeken, vele daarvan uniek. En de interim-manager die de operatie leidde („als je niet tijdig een oplossing vindt, gaat alles de container in”) verbood Van Hartevelt met de pers te praten.

Het kwam allemaal door het kabinet van VVD en CDA die voor de PVV best cultuur en ontwikkelingssamenwerking wilden kaalslaan. Geen wonder dat het Tropeninstituut op de korrel werd genomen: twee vliegen in één klap. Staatssecretaris Ben Knapen (ontwikkelingssamenwerking, CDA) stuurde – „op zijn laatste werkdag”, volgens Van Hartevelt – het vonnis aan het bestuur: de subsidie werd gestopt.

Een collectie opgebouwd vanaf 1752, en nu achteloos verwoest

‘Als ik één fout heb gemaakt’, zegt Van Hartevelt, „is het dat ik niet kon geloven dat de bibliotheek werkelijk dicht zou gaan. Ik dacht: als het Instituut moet sluiten, zullen de bibliotheek en het museum wel blijven bestaan.” Dat was dus niet zo. Ook niet toen de VVD in 2012 CDA en PVV verruilde voor de PvdA.

Dat was het moment waarop Van Hartevelt een wedloop tegen de containers begon. Hij klopte op alle deuren, of er ruimte was voor zijn collectie, maar nergens kon die in zijn geheel onderdak krijgen. De stichting Centrum Medisch Erfgoed in Urk kon 600 meter nemen. Het Vredespaleis 100 meter. Het Moluks

Museum 8 meter. Maar toen hij ontwikkelingssamenwerking vroeg of het de 100.000 rapporten wilde hebben die daar in de loop der jaren in opdracht van het ministerie waren opgeslagen („het geheugen van het departement”), was er geen belangstelling.

Ten einde raad postte hij op een donderdagavond een bericht in een internationaal netwerk. De volgende ochtend vond hij een antwoord uit Egypte, van de bibliotheek van Alexandrië. Of die maandag kon komen. Daar staan nu 234.000 boeken, 6,5 strekkende kilometer, uit het KIT.

Ik mailde Hans van Hartevelt een paar weken geleden toen de kranten meldden dat minister Bussemaker (Onderwijs en Cultuur, PvdA) het Tropenmuseum had ‘gered’. Hij was met vakantie, maar gisteren, daags na een vergadering over de cultuursubsidie van de Kamer met minister Bussemaker, sprak ik hem. In 2014 heeft hij een spannende sleutelroman geschreven, *De verkwanseling van een kroonjuweel*. Zijn verontwaardiging is nog allerminst geluwd. Niet zozeer omdat hij nu werkloos thuis zit, maar om de achteloze verwoesting van een collectie die in 1752 haar oorsprong vond. En dan nu goede sier maken met een te late financiële injectie. In de voormalige bibliotheek van het Tropeninstituut is nu tijdelijk de Amsterdamse brandweer gevestigd; de jongens eten hun broodjes op de binnenplaats. En in Leiden moeten ze de universiteitsbibliotheek uitbreiden om plaats te maken voor de boeken van het KIT. „Ze hebben gewoon kosten verplaatst.”

Bron: *NRC Handelsblad*, 26 juni 2015